

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

**Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2025/2026**

Etap rejonowy

Drogi Uczniu!

Prosimy, żebyś przed przystąpieniem do rozwiązywania testu zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. Zakoduj swoje dane na karcie odpowiedzi zgodnie z poleceniem komisji konkursowej;
2. Masz do rozwiązania **40 zadań zamkniętych**, za rozwiązanie których możesz otrzymać maksymalnie **40 punktów**;
3. Do każdego zadania podane są odpowiedzi, z których tylko **jedna** jest poprawna;
4. Odpowiedzi udzielaj tylko na załączonej karcie odpowiedzi;
5. Jeżeli pomylisz się, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź;
6. Jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
7. Nie używaj ołówka, gumki ani korektora na karcie odpowiedzi;
8. Uważnie czytaj wszystkie polecenia;
9. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
10. Na rozwiązanie zadań masz **90 minut**.

Powodzenia!

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadania od 1 do 8 odnoszą się do fragmentów *Małego Księcia* Antoine’a de Saint-Exupéry’ego.

Antoine de Saint-Exupéry
MAŁY KSIĄŻĘ [FRAGMENT]

Wtedy pojawił się lis.

— Dzień dobry — powiedział lis.

— Dzień dobry — odpowiedział grzecznie Mały Książę.

Odwrócił się, ale niczego nie zobaczył.

— Tu jestem — zabrzmiał głos — pod jabłonią...

— Kim jesteś? — spytał Mały Książę. — Jesteś bardzo ładny...

— Jestem lisem — odparł lis.

— Chodź pobawić się ze mną — zaproponował Mały Książę. — Jestem taki smutny...

— Nie mogę się z tobą bawić — powiedział lis. — Nie jestem oswojony.

— Ach, przepraszam — powiedział Mały Książę, lecz po zastanowieniu dodał: — Co to znaczy „oswoić”?

— Nie jesteś stąd — powiedział lis. — Czego szukasz?

— Szukam ludzi — powiedział Mały Książę. — Co to znaczy „oswoić”?

— Ludzie mają strzelby i polują — powiedział lis. — To bardzo przykre! Hodują również kury i tylko to jest w nich interesujące. Czy szukasz kur?

— Nie — odparł Mały Książę. — Szukam przyjaciół. Co to znaczy „oswoić”?

— To rzecz, o której niestety zapomniano — powiedział lis. — To znaczy „stworzyć więzi”.

— Stworzyć więzi?

— Naturalnie — powiedział lis. — Na razie jesteś dla mnie chłopcem podobnym do stu tysięcy innych chłopców. I wcale cię nie potrzebuję. Ty też mnie nie potrzebujesz. Jestem dla ciebie tylko lisem podobnym do stu tysięcy innych lisów. Jeżeli jednak mnie oswoisz, będziemy sobie wzajemnie potrzebni. Będiesz dla mnie jedyny na świecie. I ja będę dla ciebie jedyny na świecie [...] — Moje życie jest monotonne. Poluję na kury, a ludzie polują na mnie. Wszystkie kury są do siebie podobne i wszyscy ludzie są do siebie podobni. Trochę się więc nudzę. Jeżeli jednak mnie oswoisz, moje życie będzie jakby opromienione słońcem. Stukot twoich kroków będzie dla mnie brzmiał inaczej od wszystkich innych. Te inne wpędzają mnie pod ziemię. Twoje będą wywabiać mnie z jamy jak muzyka. Poza tym: spójrz! Widzisz tam pole pszenicy? Nie jadam chleba. Pszenica jest mi niepotrzebna. Pszeniczne pola z niczym mi się nie kojarzą. I to jest smutne! Ale ty masz złote włosy. Kiedy mnie oswoisz, będzie cudownie! Pszenica jest złocista i będzie mi ciebie przypominać. Pokocham szum wiatru w zbożu...

Lis zamilkł i spojrzał przeciągle na Małego Księcia.

— Proszę... oswój mnie — powiedział.

— Chętnie — odparł Mały Książę — ale nie mam wiele czasu. Muszę jeszcze znaleźć przyjaciół i poznać mnóstwo rzeczy.

— Można poznać tylko te rzeczy, które się oswoi — powiedział lis. — Ludzie nie mają czasu na poznawanie czegokolwiek. Kupują gotowe rzeczy w sklepach. Ponieważ jednak nie istnieją sklepy z przyjaciółmi, ludzie nie mają już przyjaciół. Jeśli chcesz mieć przyjaciela, oswój mnie!

— Jak to zrobić? — spytał Mały Książę.

— Trzeba okazać wiele cierpliwości — odparł lis. — Na początek usiądziesz w pewnej odległości ode mnie, o tak, na trawie. Będę na ciebie popatrywał kątem oka, a ty nie będziesz nic mówił. Język jest źródłem nieporozumień. Ale każdego dnia będziesz mógł usiąść trochę bliżej...

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Mały Książę wrócił nazajutrz.

— Szkoda, że nie wróciłeś o tej samej porze. Jeżeli przyjdiesz, dajmy na to, o czwartej po południu, już od trzeciej zacznę odczuwać szczęście. Czas będzie upływał, a ja będę coraz szczęśliwszy. O czwartej zacznę się wiercić i niepokoić: poznam cenę szczęścia! Jeżeli jednak będziesz przychodzić o dowolnej porze, nigdy nie będę wiedział, na którą godzinę mam przygotować swe serce... [...]

I tak Mały Książę oswoił lisa. A kiedy nadeszła pora odjazdu, lis powiedział:

— Ach! Będę za tobą płakał.

— To twoja вина — powiedział Mały Książę. — Nie chciałem cię krzywdzić, ale ty zapragnąłeś, żebym cię oswoił.

— Oczywiście — powiedział lis.

— Ale teraz będziesz płakał!

— Oczywiście.

— Czyli nic na tym nie zyskałeś!

— Zyskałem z powodu koloru pszenicy — powiedział lis. [...]

Mały Książę wrócił do lisa.

— Żegnaj — powiedział.

— Żegnaj — odparł lis. — A oto mój sekret. Jest bardzo prosty: dobrze widzi się tylko sercem. To, co najważniejsze, jest niewidoczne dla oczu. [...] — Ludzie zapomnieli o tej prawdzie — powiedział lis. — Ale tobie nie wolno o niej zapomnieć. Na zawsze bierzesz odpowiedzialność za to, co oswoiłeś.

Antoine De Saint-Exupery, *Mały książę*, tłum. Jan Szwykowski, Instytut Wydawniczy Pax 1976.

Zadanie 1. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W utworze „Mały Książę” lis jest symbolem przebiegłości i chytryści.	TAK	NIE
2.	W utworze „Mały Książę” większość dorosłych charakteryzowana jest jako pozbawiona wyobraźni i małostkowa.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE

C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

D. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK

Zadanie 2. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Słowa lisa: *Ludzie nie mają czasu na poznawanie czegokolwiek. Kupują gotowe rzeczy w sklepach. Ponieważ jednak nie istnieją sklepy z przyjaciółmi, ludzie nie mają już przyjaciół nie świadczą o tym, że ludzie są do świata nastawieni*

A. materialistycznie.

B. konsumpcyjnie.

C. idealistycznie.

D. interesownie.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 3. (0-1)

Który z bohaterów lektur obowiązkowych innych niż *Mały Książę* w trakcie swojej drogi życiowej zrozumiał, że prawdziwe są słowa lisa: *Dobrze widzi się tylko sercem. To, co najważniejsze, jest niewidoczne dla oczu*?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Marek Winicjusz
- B. Balladyna
- C. Papkin
- D. Chilon Chilonides

Zadanie 4. (0-1)

W lewej części tabeli podano zjawiska pojawiające się w *Małym Księciu*. Połącz je z ich symbolicznym znaczeniem wskazanym w prawej części tabeli.

1. wąż	A. symbol piękna, delikatności, miłości
2. baobab	B. symbol śmierci, odchodzenia, spraw ostatecznych
3. podróż	C. symbol słabości, wad, które należy wykorzenić
4. róża	D. symbol życia człowieka, poszukiwania prawdy o sobie i świecie

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1D, 2C, 3B, 4A
- B. 1B, 2C, 3D, 4A
- C. 1B, 2D, 3A, 4C
- D. 1A, 2B, 3C, 4D

Zadanie 5. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Upodobnienie postępowe wewnątrzwyrazowe pojawia się wyłącznie w zestawie wyrazów:

- A. pszenica, ławka
- B. owoić, sklepy
- C. krzywdzić, trawa
- D. przyjaciół, owojony

Zadanie 6. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Zdaniem złożonym z podrzędnym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- A. *To, co najważniejsze, jest niewidoczne dla oczu.*
- B. *Jeśli chcesz mieć przyjaciela, oswój mnie!*
- C. *Na zawsze bierzesz odpowiedzialność za to, co owoiłeś.*
- D. *O czwartej zacznę się wiercić i niepokoić: poznam cenę szczęścia!*

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 7. (0-1)

Przeczytaj podane zdanie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Podróż Małego Księcia pozwala mu nie tylko poznać 7.1, ale także uczy go, że 7.2.

7.1

A. własne wnętrze i rolę uczuć w ludzkim życiu, B. świat zwierząt ze wszystkimi jego tajemnicami,

7.2

C. w relacji z Różą powinien być dojrzały i cierpliwy. D. najważniejsze w życiu jest spełnianie swoich pragnień.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 7.1 A, 7.2 D

B. 7.1 A, 7.2 C

C. 7.1 B, 7.2 C

D. 7.1 B, 7.2 D

Zadanie 8. (0-1)

Która forma gramatyczna rzeczownika *przyjaciele* jest poprawna?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. dopełniacz liczby mnogiej: *przyjacieli*

B. celownik liczby mnogiej: *przyjaciółom*

C. miejscownik liczby mnogiej: *przyjacielach*

D. narzędnik liczby mnogiej: *przyjaciółami*

Zadania od 9 do 16 odnoszą się do tekstu *Przyjaciele* Adama Mickiewicza.

Adam Mickiewicz

PRZYJACIELE

Nie masz teraz prawdziwej przyjaźni na świecie;
Ostatni znam jej przykład w oszmiańskim powiecie.
Tam żył Mieszek, kum¹ Leszka, i kum Mieszka Leszek.
Z tych, co to: gdzie ty, tam ja, - co moje, to twoje.
Mówiono o nich, że gdy znaleźli orzeszek,
Ziarnko dzielili na dwoje;
Słowem, tacy przyjaciele,
Jakich i wtenczas² liczono niewiele.
Rzekłbyś; dwójduch w jednym ciecie.

O tej swojej przyjaźni raz w cieniu dąbrowy
Kiedy gadali, łącząc swoje czułe mowy

¹ Kum (daw.) – przyjaciel.

² Wtenczas (daw.) – wtedy.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Do kukań zozul³ i krakań gawronich,
Alić⁴ ryknęło raptem coś koło nich.
Leszek na dąb; nuż⁵ po pniu skakać jak dzieciólek.
Mieszek tej sztuki nie umie,
Tylko wyciąga z dołu ręce: „Kumie!”
Kum już wylazł na wierzchołek.

Ledwie Mieszkowi był czas zmrużyć oczy,
Zbladnąć, paść na twarz: a już niedźwiedź kroczy.
Trafia na ciało, maca: jak trup leży;
Wącha: a z tego zapachu,
Który mógł być skutkiem strachu.
Wnosi, że to nieboszczyk i że już nieświeży.
Więc mruknąwszy ze wzgardą odwraca się w knieję⁶,
Bo niedźwiedź Litwin mięs nieświeżych nie je.

Dopieroż Mieszek odżył... „Było z tobą krucho! -
Woła kum, - szczęście, Mieszku, że cię nie zadrapał!
Ale co on tak długo tam nad tobą sapał.
Jak gdyby coś miał powiadać na ucho?”
„Powiedział mi - rzekł Mieszek - przysłowie niedźwiedzie:
Że prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”.

<https://redakcja.wolnelektury.pl/editor/edit/mickiewicz-bajki-przyjaciele>

Zadanie 9. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Przyjaciele Adama Mickiewicza są 9.1. Jej cechy gatunkowe to m.in. 9.2.

9.1

A. satyrę. B. bajkę.

9.2

C. zwięzła fabuła i obecność morału. D. dydaktyczny charakter i obecność środków stylistycznych.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 9.1 A, 9.2 C

B. 9.1 A, 9.2 D

C. 9.1 B, 9.2 D

D. 9.1 B, 9.2 C

³ Zozula (reg.) – kukułka.

⁴ Alić (starop.) – oto.

⁵ Nuż (starop.) – szybko, gwałtownie.

⁶ Knieja (daw.) – gęsty las.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 10. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej uzasadnienie spośród A i B.

Przyjaźń Leszka i Mieszka okazała się relacją opartą na

1. braku obłudy,	ponieważ	A. w chwili próby Leszek wykazał się skrajnym egoizmem.
2. hipokryzji,		B. Leszek okazał się człowiekiem ofiarnym i empatycznym.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1A
- B. 1B
- C. 2A
- D. 2B

Zadanie 11. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W trzeciej strofie utworu obecny jest komizm sytuacyjny.	TAK	NIE
2.	W utworze znajdziemy wyłącznie rymy parzyste i okalające.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Zadanie 12. (0-1)

Jakie uczucia nie mogły towarzyszyć Mieszkowi, gdy wypowiadał słowa

Powiedział mi - rzekł Mieszek - przysłowie niedźwiedzie:

Że prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. rozgoryczenie, frustracja
- B. poczucie zawodu, gorycz
- C. rozczarowanie, złość
- D. błogość, beztroska

Zadanie 13. (0-1)

Które powiedzenie najlepiej oddaje istotę prawdziwej przyjaźni?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. podobni jak dwie krople wody
- B. kruk krukowi oka nie wykole
- C. zjeść z kimś beczkę soli
- D. co dwie głowy, to nie jedna

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 14. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Słowo *dwójduch* to przykład 14.1. Takim samym typem wyrazu złożonego jest słowo 14.2.

14.1

A. złożenia. B. zrostu.

14.2

C. wierszokleta. D. widzimi się.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 14.1 B, 14.2 D
- B. 14.1 A, 14.2 D
- C. 14.1 B, 14.2 C
- D. 14.1 A., 14.2 C

Zadanie 15. (0-1)

Którego ze środków stylistycznych nie znajdziesz w poniższym fragmencie?

*Mówiono o nich, że gdy znaleźli orzeszek,
Ziarnko dzielili na dwoje;
Słowem, tacy przyjaciele,
Jakich i wtenczas liczono niewiele.
Rzekłbyś; dwójduch w jednym ciele.*

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. neologizm
- B. metafora
- C. porównanie
- D. epitet

Zadanie 16. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Biedny i bogaty nie będą przyjaciółmi* występuje

- A. podmiot gramatyczny i orzeczenie imienne.
- B. podmiot logiczny i orzeczenie czasownikowe.
- C. podmiot domyślny i orzeczenie czasownikowe.
- D. podmiot szeregowy i orzeczenie imienne.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadania od 17 do 28 odnoszą się do fragmentów *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego.

Aleksander Kamiński

KAMIENIE NA SZANIEC [FRAGMENT]

A w innej części stolicy - na Mokotowie - leżał wśród przyjaciół Rudy. Zmieniali się koło niego ludzie - ktoś najbliższy z rodziny, przyjaciele - ale jeden człowiek trwał w pokoju chorego bez przerwy: Zośka. Stan Rudego był straszny: z trudem rozebrano go i ułożono na łóżku. Nie można go było dotknąć w żadną część ciała. Cierpiał bardzo, ale wpatrując się w twarze przyjaciół i wchłaniając cudowną atmosferę otaczającej go przyjaźni, szeptał - och, jak boli - ale, Tadeusz, jakże przyjemnie i jak rozkosznie.

Całe ciało od pasa do kolan było jakby bardzo silnie opalone i spuchnięte. W wielu miejscach widniały stupy i zakrzepła krew. [...] W nocy Rudy zasnął. Zasnął również Zośka, położywszy się na łóżku polowym obok. Zośka spał spokojnie po wyczerpujących nerwy godzinach ostatnich paru dni, po cudownym zerwaniu koszmaru uwięzienia, pewny, że przyjaciel jest bezpieczny i szczęśliwy. Koło północy Rudy przebudził się i przywołał Zośkę. Kazał usiąść koło siebie i uściskać serdecznie. Potem opowiadali sobie o przeżyciach ostatnich dni. Wzajemna ich bliskość była dla nich prawdziwym szczęściem.

- Miałem na Szucha chwilę dużej satysfakcji - mówił Rudy - gdy prowadzący śledztwo gestapowiec krzyknął do mnie: „Ty polski bandyto! Co się tak patrzysz!”. I do innych gestapowców po niemiecku: „Przecież to spojrzenie i twarz urodzonego bandyty”. - I tylko żał mi było was opuszczać. I swego plutonu - ciągnął dalej. - I ciężko mi było samemu bez ciebie. [...]

Mówienie zmęczyło go. Kazał Zośce położyć się obok siebie i gdy przyjaciel układał się ostrożnie, by go nie urazić, Rudy objął go mocno za głowę i zasnął. Miał uczucie całkowitego bezpieczeństwa. Nie denerwowały go ani kroki pod oknami, ani strzały na ulicy, ani dzwonki już za dnia. Rano znów gawędzili z Zośką. - Jak szczęśliwi będziemy, gdy zamieszkamy razem, gdy pojedziemy stąd na wieś na moje wyzdrowienie. Tylko warunek zasadniczy: te typy z Warszawy muszą nas odwiedzać. A szczególnie Glizda! Po strzale należy mu się urlop (o tym, że rana Alka była bardzo ciężka, nie powiedziano Rudemu).

Mijały powoli godziny tych kilku dni bólu, przeplatanego szczęściem, a potem szczęścia - przeplatanego rozpaczą. Rudy niczego nie mógł trawić. Ciągłe wymiotował. Gdy po skurczach bólów wymiotnych wyglądała mu się twarz, powtarzał: - Jak rozkosznie... Czy może być przyjemniej?

Gdy zostali sami z Zośką, sprawiało im przyjemność trzymanie ręki w dłoni przyjaciela. Rozmowa była wtedy otwarta, szcera i żaden nie starał się ukryć tak dawniej nieśmiało wyrażanych uczuć przyjaźni. Gdy przychodzili inni - rozmowa stawała się iskrząca, pełna przekomarzań i dowcipów, wyśmiewania się i udawania cynizmu. Nigdy dotąd to przyjacielskie grono nie czuło się tak mocno ze sobą związane. Nigdy jeszcze nie było im ze sobą tak miło. Mijały godziny i dni. Po pewnym czasie prawda, której nie dopuszczali do świadomości, stawała się oczywista. Stan Rudego był beznadziejny. Rudy umierał... Ostatnie dwadzieścia cztery godziny męczył się strasznie. Sen przerywały nieustannie paroksyzmy bólu. - Tadeusz, Tadeusz, jak boli, jak strasznie boli... Już nie mogę - i łzy toczyły mu się po policzkach.

W Zośce wszystko skręcało się z cierpienia. Obawiał się, że lada chwila zerwie się z krzesła i zacznie krzyczeć lub wyleci na ulicę i popełni jakieś szaleństwo. Umierający Rudy był zbyt inteligentny, żeby nie zdawał sobie sprawy, że los jego jest nieodwołalnie przypieczętowany. Nie wspominał jednak ani słowem o śmierci. Po co? Żeby wprowadzać zbyteczny czynnik zakłopotania wśród przyjaciół? Istotą każdego cierpienia jest to, że pożąda śmierci jak łaskawej i dobrej wybawicielki. Rudy cierpiał straszliwie - niewątpliwie więc z myślą o śmierci kojarzyły mu się

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 19. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Powodem, dla którego Rudy nie chciał rozmawiać z przyjaciółmi o nadchodzącej śmierci, był/a jego

- A. indywidualizm.
- B. asertywność.
- C. empatia.
- D. introwertyzm.

Zadanie 20. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Treść imiesłownego równoważnika zdania w wypowiedzeniu *Czarny Jaś, starając się opanować głos, mówił Testament* wskazuje, że chłopiec w tym momencie odczuwał głównie

- A. strach przed odbiorem jego recytacji przez kolegów.
- B. wzruszenie powagą chwili, jej ostatecznością.
- C. zmęczenie sytuacją i wyczerpanie fizyczne.
- D. lęk przed tym, że jego głos dotrze do niepowołanych uszu.

Zadanie 21. (0-1)

Do zdań w lewej części tabeli dopasuj zasadę interpunkcyjną uzasadniającą użycie w danym wypowiedzeniu przecinka.

1. <i>Gdy zostali sami z Zośką, sprawiało im przyjemność trzymanie ręki w dłoni przyjaciela.</i>	A. oddzielenie wypowiedzeń w zdaniu złożonym współrzędnie przeciwstawnym
2. <i>Teraz, przez kontrast, byli wstrząśnięci śmiercią Alka i Rudego.</i>	B. oddzielenie zdania nadrzędnego od podrzędnego
3. <i>Wzywał jej niecierpliwie każdym włóknom umęczonych nerwów, lecz o niej nie mówił.</i>	C. oddzielenie wypowiedzenia o funkcji wtrącenia

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1A, 2C, 3B
- B. 1C, 2B, 3A
- C. 1B, 2A, 3C
- D. 1B, 2C, 3A

Zadanie 22. (0-1)

Historyczna książka *Kamienie na szaniec* Karola Koźmińskiego z 1937 roku była ulubioną lekturą Janka Bytnara – Rudego. Autor tej opowieści o losach polskich legionistów zaczerpnął słowa *kamienie na szaniec* z wiersza Juliusza Słowackiego *Testament mój* z okresu romantyzmu. Jakimi wyrażeniami można opisać genezę tytułu powieści Aleksandra Kamińskiego?

Wybierz punkt, w którym znajdują się wyłącznie poprawne wyrażenia.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. intertekstualność, korespondencja tekstów kultury
- B. pastisz, kontekst historycznoliteracki

Najważniejsze to stworzyć więzi...

- C. stylizacja, aluzja literacka
- D. parafraza, polemika

Zadanie 23. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej uzasadnienie spośród A i B.

Narrator w zamieszczonym wyżej fragmencie *Kamieni na szaniec* opisuje wydarzenia w sposób

1. obiektywny,	ponieważ	A. posługując się słownictwem nienacechowanym emocjonalnie, relacjonuje fakty.
2. subiektywny,		B. stosuje liczne środki językowe, budujące nastrój i wpływające na uczucia czytelnika.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 2A
- B. 2B
- C. 1A
- D. 1B

Zadanie 24. (0-1)

Wstępując do Szarych Szeregów, każdy z głównych bohaterów *Kamieni na szaniec* złożył przysięgę, brzmiącą: „Ślubuję na Twoje ręce pełnić służbę w Szarych Szeregach; tajemnic organizacyjnych dochować, do rozkazów służbowych się stosować, nie cofnąć się przed ofiarą życia”. Który z poniższych frazeologizmów oddaje sens ostatniego członu tej przysięgi?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. lwie serce
- B. kolos na glinianych nogach
- C. błędny rycerz
- D. łabędzi śpiew

Zadanie 25. (0-1)

Przeczytaj podane zdanie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Wszystkie podane w zadaniu 24. związki frazeologiczne to 25.1 o charakterze 25.2.

25.1

- A. zwroty
- B. wyrażenia

25.2

- C. stałym.
- D. łączliwym.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 25.1B, 25.2 D
- B. 25.1 A, 25.2 C
- C. 25.1 B, 25.2 C
- D. 25.1 A, 25.2 D

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 26. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

W zdaniu *Sen przerywały nieustannie paroksyzmy bólu* wyraz „paroksyzmy” pełni funkcję 26.1.
W polszczyźnie jest on jednocześnie 26.2.

26.1

A. podmiotu. B. dopełnienia.

26.2

C. zapożyczeniem i terminem naukowym. D. neologizmem i terminem naukowym.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 26.1 B, 26.2 C

B. 26.1 B, 26.2 D

C. 26.1 A, 26.2 D

D. 26.1 A, 26.2 C

Zadanie 27. (0-1)

Regan1973, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Przyjrzyj się muralowi upamiętniającemu Jana Bytnara, umieszczonemu na budynku szkoły w Kolbuszowej, miejscu urodzenia bohatera.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

1.	Ideale braterstwa i służby ojczyźnie wyniósł Rudy, podobnie jak Alek i Zośka, z domu rodzinnego i harcerstwa.	TAK	NIE
2.	Rudy wślawił się namalowaniem na murach największej ilości symboli Polski Walczącej, zdobywając w ten sposób przydomek „Kotwicki”.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 28. (0-1)

Wskaż zestaw, w którym oba zdania zawierają homonimy.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Jest szczupły, pracuje jako akwizytor u „Wedla”, zna język niemiecki. // W rozmowach tych Zośka jest nieustępliwy.
- B. Wczoraj jeszcze wśród nich, dziś zaś w rękach wroga. // W czwartek wieczór wątpliwa wiadomość: jutro będzie jechał przez miasto.
- C. Ledwo skończył, ulicą przejeżdża więźniarka z Szucha. // Z chodnika wyskakują przed auto młodzi ludzie; szkło tłuczonych butelek przyska znad maski samochodu objętej w jednej chwili płomieniem.
- D. Zośka wyrzywa zacięty pistolet, repetuje. // Bierze w dłoń rękę Zośki i trzyma mocno.

Zadania od 29 do 33 odnoszą się do fragmentu tekstu *O wrogu i o przyjacielu* Leszka Kołakowskiego.

Leszek Kołakowski

O WROGU I O PRZYJACIELU [FRAGMENT]

Jeżeli chcemy do drugiego człowieka stosować reguły sprawiedliwości, nie możemy być z nim w przyjaźni, bo trzeba wtedy odwoływać się do ogólnych abstrakcyjnych reguł, jakich przestrzegania od każdego się żąda, podczas gdy przyjaźń nie potrzebuje reguł ani warunków. Zaprzyjaźniamy się z ludźmi spontanicznie, jakby niezauważenie, i wcale nie musimy – ściśle biorąc, nie możemy nawet – mieć w głowie przeświadczenia, że ten drugi na naszą przyjaźń „zasługuje”; nie zasługuje się na cudzą przyjaźń w tym sensie, w jakim można zasłużyć sobie na medal za odwagę na wojnie albo na dobry stopień na egzaminie. Że ktoś jest moim przyjacielem – z tego nie muszę zdawać sprawy, tłumaczyć się, uzasadniać. Przyjaźń z definicji zakłada wzajemność i nieobecność wyrachowania, nie zakłada zaś, powtarzam, reguł sprawiedliwości, a nawet je wyklucza. [...] Przyjaźń prawdziwa tym się odznacza, że trwa prawie nieporuszona przez czas; ileż to razy zdarzało się nam w naszym wieku nomadycznym zobaczyć przyjaciela po wielu latach niewidzenia i natychmiast przyjaźń i porozumienie wracają, jakby tych lat nie było, jakby przyjaźń na czas była odporna! [...] Pytanie „czy przyjaźń w ogóle istnieje?” może się wydać niemądre, zauważmy jednak, że ludzie wcale nie głupi odpowiadali na nie przecząco, twierdzili bowiem, że wszystkie nasze zachowania i uczucia są sterowane pragnieniem władzy nad innymi ludźmi, wyzyskiwania ich na nasz użytek, przyjaźń jest tedy jednym z niezliczonych sposobów zniewalania drugiego człowieka. [...] Oświadczam, że jest to

Najważniejsze to stworzyć więzi...

doktryna głupia, obalana codziennym doświadczeniem każdego z nas, tych, którzy wiedzą, czym jest przyjaźń. Odważyć się przeto publicznie ujawnić to osłupiające odkrycie: tak, przyjaźń istnieje.

Choć nie możemy, rzecz jasna, przyjaźnić się z każdym, to możemy mieć taki stosunek do świata, by w spotkaniach z innymi ludźmi, uprzednio nieznanymi, żywić presumpcję dodatnią, pozytywne uprzedzenie, które może być rychło zrujnowane doświadczeniem, ale które jest w sumie pomocne w życiu, jeśli nawet naraża czasem na straty.

Owszem, są ludzie, co z różnych powodów nie są do przyjaźni zdolni, nie wiedzą nawet, czym jest; są jednak bardzo nieszczęśliwi, choćby to przed samymi sobą utajnieli.

Leszek Kołakowski, *Mini wykłady o maxi sprawach. Trzy serie*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2004.

Zadanie 29. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej uzasadnienie spośród A i B.

Tekst *O wrogu i o przyjacielu* napisany jest stylem

1. publicystycznym,	ponieważ	A. autor prezentuje subiektywny punkt widzenia na zjawisko przyjaźni, czyniąc to w sposób przystępny dla czytelnika.
2. naukowym,		B. autor przywołuje w nim terminy naukowe i stosuje zdania wielokrotnie złożone.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 2A
- B. 1A
- C. 1B
- D. 2B

Zadanie 30. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W ostatnim akapicie tekstu Leszka Kołakowskiego dominuje funkcja informatywna języka.	TAK	NIE
2.	Zdanie <i>Odważyć się przeto publicznie ujawnić to osłupiające odkrycie: tak, przyjaźń istnieje</i> nacechowane jest ironią.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 31. (0-1)

Której z postaw nie wyklucza, według Leszka Kołakowskiego, prawdziwa przyjaźń?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. skłonności do manipulacji
- B. cynizmu
- C. lojalności
- D. całkowitego obiektywizmu

Zadanie 32. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Nieosobową formę czasownika zawiera wypowiedzenie

- A. *Przyjaźń z definicji zakłada wzajemność i nieobecność wyrachowania (...).*
- B. *(...) zauważmy jednak, że ludzie wcale nie głupi odpowiadali na nie przecząco (...)*
- C. *(...) i natychmiast przyjaźń i porozumienie wracają, jakby tych lat nie było (...).*
- D. *Przyjaźń prawdziwa tym się odznacza, że trwa prawie nieporuszona przez czas; (...).*

Zadanie 33. (0-1)

Do której pary bohaterów utworów literackich nie można odnieść sformułowania *Przyjaźń z definicji zakłada wzajemność i nieobecność wyrachowania (...)*?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Ligia i Ursus
- B. Papkin i Cześnik Raptusiewicz
- C. Rudy i Zośka
- D. Mały Książę i Pilot

Zadanie 34. (0-1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Wyrazem podstawowym w rodzinie wyrazów, do której należy słowo *niezauważenie*, jest

- A. uwaga.
- B. zauważać.
- C. zauważyć.
- D. niezauważony.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadania od 35 do 40 odnoszą się do tekstu *Człowiek człowiekowi* Edwarda Stachury.

Edward Stachura

CZŁOWIEK CZŁOWIEKOWI

Człowiek człowiekowi wilkiem
Człowiek człowiekowi strykiem⁷
Lecz ty się nie daj zgnębić
Lecz ty się nie daj spętlić

Człowiek człowiekowi szpadą
Człowiek człowiekowi zdradą

Lecz ty się nie daj zgładzić
Lecz ty się nie daj zdradzić

Człowiek człowiekowi pumą
Człowiek człowiekowi dżumą
Lecz ty się nie daj pumie
Lecz ty się nie daj dżumie

Człowiek człowiekowi łomem
Człowiek człowiekowi gromem
Lecz ty się nie daj zgłuszyć
Lecz ty się nie daj skruszyć

Człowiek człowiekowi wilkiem
Lecz ty się nie daj zwilczyć
Człowiek człowiekowi bliźnim
Z bliźnim się możesz zabliznić

<https://adonai.pl/poezja/?id=9&action=3>

Zadanie 35. (0-1)

Wybierz te elementy, które świadczą o przynależności utworu *Człowiek człowiekowi* do liryki:

1. podział na strofy i wersy
2. obecność pierwszoosobowego narratora
3. obecność neologizmów
4. forma monologu lirycznego
5. obecność kolokwializmów
6. brak fabuły
7. rytmiczność utworu

⁷ Stryk – (daw.) konstrukcja do wieszania więźniów, szubienica.

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1, 3, 5, 7
- B. 2, 4, 5, 6
- C. 1, 4, 6, 7
- D. 2, 3, 5, 6

Zadanie 36. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Środkiem stylistycznym dominującym w utworze są epifory.	TAK	NIE
2.	W tekście znajdziemy rymy męskie, gramatyczne.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Zadanie 37. (0-1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Lecz ty się nie daj zdradzić* występuje/ą

- A. 1 spójnik, 2 partykuły, 1 rzeczownik, 2 czasowniki.
- B. 2 zaimki, 1 spójnik, 1 partykuła, 2 czasowniki.
- C. 1 partykuła, 1 zaimek, 2 spójniki, 1 czasownik, 1 rzeczownik.
- D. 2 spójniki, 2 czasowniki, 1 partykuła, 1 zaimek.

Zadanie 38. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej uzasadnienie spośród A i B.

Myśl Doroty Terakowskiej *I Dobro, i Zło potrafią bowiem zniewolić człowieka, dopiero wybór pomiędzy nimi prowadzi do wolności*

1. jest zbieżna z refleksją wynikającą z wiersza <i>Człowiek człowiekowi,</i>	ponieważ	A. podmiot liryczny twierdzi, że człowiek z natury skazany jest na kierowanie się w życiu prawem pięści i nie ma w tej kwestii żadnego wyboru.
2. nie jest zbieżna z refleksją wynikającą z wiersza <i>Człowiek człowiekowi,</i>		B. podmiot liryczny namawia odbiorcę, by samodzielnie dokonywał wyborów moralnych, nie poddając się brutalności świata.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 2B
- B. 1A
- C. 2A
- D. 1B

Najważniejsze to stworzyć więzi...

Zadanie 39. (0-1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

W myśl ostatniego wersu utworu człowiek

- A. powinien próbować zbliżyć się do innych mimo ran i niepowodzeń.
- B. poczekać z nawiązywaniem relacji, aż zapomni o wcześniejszych porażkach.
- C. powinien znaleźć bliską osobę, jeśli stanie w obliczu choroby.
- D. nigdy nie powinien nawiązywać relacji z innymi, bo grozi to bólem i rozczarowaniem.

Zadanie 40. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Wyrazem podstawowym dla czasownika <i>zabliźnić</i> jest słowo <i>bliźni</i> .	TAK	NIE
2.	Spośród wyrazów <i>wilk</i> , <i>zwierzę</i> , <i>ssak</i> najuboższą treść ma słowo <i>zwierzę</i> .	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE